

IL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum il-21 ta' Jannar 2021

Appell numru 332 tal-2019

**Il-Pulizija
vs.
Emanuel ZAHRA**

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar is-27 ta' Novembru 2019 fil-konfront ta' Emanuel ZAHRA detentur tal-karta tal-identità bin-numru 555256M fejn ġie mixli talli fil-25 ta' Mejju 2013 fi Triq Sant'Agata, ż-Zejtun, għall-ħabta tad-disgħa neqsin kwart ta' filgħodu u fil-ħinijiet ta' wara (in succint) :
  - a. Ikkaġuna offiża ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Georgina Spiteri, numru tal-karta tal-identità 395780(M);
  - b. Ingurja jew hedded bil-kliem lill-istess Georgina Spiteri.
  - c. Il-Qorti ġiet mitluba sabiex fil-każ ta' sejbien ta' ħtija tapplika d-disposizzjonijiet tal-artikoli 382A u 383 tal-Kodiċi Kriminali nonche d-disposizzjonijiet tal-artikolu 412C tal-Kodiċi Kriminali.

2. Permezz tas-sentenza aktar 'il fuq imsemmija, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, sabet lill-imputat appellant mhux ħati tat-tieni imputazzjoni in kwantu l-azzjoni kienet preskritta filwaqt li sabitu ħati tal-ewwel imputazzjoni u kkundannatu għall-piena ta' sitt xhur prigunerija li bl-applikazzjoni tal-artikolu 28A tal-Kodiċi Kriminali ġew sospizi għal perjodu ta' sena millum. Inoltre l-Qorti rabet lill-ħati ai termini tal-artikolu 382A tal-Kodiċi Kriminali għal perjodu ta' tliet snin filwaqt li ordnatlu jħallas l-ammont ta' mitejn wieħed u tletin euro sittin ċenteżmi bħala rappreżentanti tal-ispejjeż tal-espert nominat.
3. Illi minn din is-sentenza, Emanuel ZAHRA appella fejn talab ir-riforma ta' din is-sentenza billi tikkonferma fejn sabitu mhux ħati tat-tieni imputazzjoni, filwaqt li tħassarha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellant ħati tal-ewwel imputazzjoni u fejn ikkundannatu għall-piena imsemmija aktar il-fuq u b'hekk tilliberah minn kull ħtija.
4. L-appellant ressaq tliet aggravji li, fil-qosor huma :
  - a. Jibqa' dejjem f'dan il-każ il-lurking doubt u peress li din mhix kawża ċivili l-prova trid issir sal-grad rikjest. Hemm kunflitt fil-provi f'dan il-każ u l-appellant kien waħdu meta seħħ il-każ. L-espert Mario Scerri m'eskludix li l-ferita subita minn Spiteri setgħet seħħet minn waqa'. Hemm diskrepanza wkoll dwar id-daqs tal-ġebbla bejn ix-xhieda tal-prosekuzzjoni li tindika li din kienet miftehma bejniethom. Hemm anki diskrepanzi oħra bejn ix-xhieda li jkomplu jħawdu kollox u ergo mhumiex kredibbli.
  - b. Rigward in-natura tal-ferita ma ġie ppruvat l-ebda uġiegħ allavolja l-ferita kienet gravi per definizzjoni fil-liġi. L-appellant m'aċċettax ir-responsabbilta' għal-ebda ferita ta' kwalunkwe portata.
  - c. Rigward il-piena dan qed isir sussidjarjament peress illi jemmen li m'għandux jinstab ħati. Huwa raġel tal-familja b'fedina penali nettissima u b'hekk il-konsegwenzi m'għandhomx ikunu inġustifikati.
5. Semgħet lill-partijiet jittrattaw l-appell u rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat

6. Illi din il-Qorti hija Qorti ta' reviżjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati u ma tbiddilx l-apprezzament tal-provi magħmul mill-Qorti tal-Maġistrati meta dik il-

Qorti tkun legalment u raġonevolment korretta fl-apprezzament li hija kienet għamlet. Fis-sentenza ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Emanuel ZAMMIT*** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri)¹ intqal:-

kif dejjem gie ritenut huwa principju stabbilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti li hija ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi magħmul mill-ewwel Qorti jekk tasal għall-konkluzjoni li dik il-Qorti setgħet raġonevolment u legalment tasal għall-konkluzjoni li tkun waslet għaliha. Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-ewwel Qorti izda tagħmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l-ewwel Qorti kinitx raġonevoli fil-konkluzjoni tagħha. Jekk, izda, din il-Qorti tasal għall-konkluzjoni li l-ewwel Qorti, fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setgħetx raġonevolment jew legalment tasal għall-konkluzjoni li tkun waslet għaliha, allura din tkun raġuni valida, jekk mhux addirittura impellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni u konkluzjoni.

7. Anke jekk din il-Qorti tistharreġ ix-xiehda li tkun tressqet quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ir-rwol ta' din il-Qorti jibqa' dak ta' reviżjoni tad-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati. Fil-kors ordinarju tal-funzjoni tagħha, ma ssirx Qorti ta'

---

¹ Tal-21 t'April 2005. Ara wkoll Ara, fost oħrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa***, 16 ta' Ottubru 2003; ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Godfrey Lopez u r-Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina*** 24 ta' April 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Lawrence Asciak sive Axiak*** 23 ta' Jannar 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Mustafa Ali Larbed; Ir-Repubblika ta' Malta vs Thomas sive Tommy Baldacchino***, 7 ta' Marzu 2000, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Ivan Gatt***, 1 ta' Dicembru 1994; u ***Ir-Repubblika ta' Malta vs George Azzopardi***, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: ***Il-Pulizija vs Andrew George Stone***, 12 ta' Mejju 2004, ***Il-Pulizija vs Anthony Bartolo***, 6 ta' Mejju 2004; ***Il-Pulizija vs Maurice Saliba***, 30 ta' April 2004; ***Il-Pulizija vs Saviour Cutajar***, 30 ta' Marzu 2004; ***Il-Pulizija vs Seifeddine Mohamed Marshan et***, 21 ta' Ottubru 1996; ***Il-Pulizija vs Raymond Psaila et***, 12 ta' Mejju 1994; ***Il-Pulizija vs Simon Paris***, 15 ta' Lulju 1996; ***Il-Pulizija vs Carmel sive Chalmer Pace***, 31 ta' Mejju 1991; ***Il-Pulizija vs Anthony Zammit***, 31 ta' Mejju 1991.

Fil-kawża ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa*** gie mistqarr li :

Kif gie ritenut diversi drabi, hawn qieghdin fil-kamp ta' l- apprezzament tal-fatti, apprezzament li l-ligi tirrizerva fl- ewwel lok lill-gurati fil-kors tal-guri, u li din il-Qorti ma tiddisturbax, anke jekk ma tkunx necessarjament taqbel mija fil-mija mieghu, jekk il-gurati setghu legittimament u raġonevolment jaslu għall-verdett li jkunu waslu għalih. Jigifieri l-funzjoni ta' din il-Qorti ma tirrizolvix ruhha f'ezercizzju ta' x'konkluzjoni kienet tasal għaliha hi kieku kellha tevalwa l-provi migbura fi prim'istanza, imma li tara jekk il-verdett milhuq mill-gurija li tkun giet "properly directed", u nkwadrat fil-provi prodotti, setax jigi raġonevolment u legittimament milhuq minnhom. Jekk il-verdett tagħhom huwa regolari f'dan is-sens, din il-Qorti ma tiddisturbax (ara per eżempju ***Ir-Repubblika ta' Malta v. Godfrey Lopez u r-Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina*** decizi minn din il-Qorti fl-24 ta' April 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta v. Lawrence Asciak sive Axiak*** deciza minn din il-Qorti fit-23 ta' Jannar 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta v. Mustafa Ali Larbed*** deciza minn din il-Qorti fil-5 ta' Lulju 2002, ***Ir-Repubblika ta' Malta v. Thomas sive Tommy Baldacchino*** deciza minn din il-Qorti fis-7 ta' Marzu 2000, u ***r-Repubblika ta' Malta v. Ivan Gatt*** deciza minn din il-Qorti fl-1 ta' Dicembru 1994).

ritrattazzjoni, u ma terġax tisma' l-każ u tiddeċiedi l-każ mill-ġdid. Id-deċiżjoni jekk l-imputat ikunx ħati jew le teħodha l-Qorti tal-Maġistrati, li għandha d-dover li tanalizza l-provi u l-argumenti legali kollha u tasal għall-konklużjonijiet tagħha.²

8. Din il-Qorti, b'hekk tirrevedi s-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati billi tara jekk u safejn, bis-saħħa tal-provi li jkunu ġew miġjuba mill-partijiet u tal-argumenti legali dibattuti quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, setgħetx dik il-Qorti legalment u raġonevolment tasal għall-konklużjoni mil'fuq minnha fis-sentenza tagħha. Biex tagħmel dan ix-xogħol ta' reviżjoni din il-Qorti, tkun trid tifli l-provi u l-argumenti miġjuba quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u tara jekk, u safejn, b'dawk il-provi li kellha quddiemha, il-Qorti tal-Maġistrati setgħetx tasal għall-konklużjonijiet tagħha kif jidhru fis-sentenza b'mod tajjeb u skont il-Liġi.
9. Jekk din il-Qorti tara li l-Qorti tal-Maġistrati setgħet tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom skont il-provi u l-argumenti legali li kellha quddiemha, anke jekk dik ma kienetx l-unika konklużjoni li dik il-Qorti setgħet tasal għaliha, allura din il-Qorti ma tiddilx il-konklużjonijiet mil'fuq mill-Qorti tal-Maġistrati. Dan peress li jekk il-Qorti tal-Maġistrati tkun għamlet xogħolha tajjeb, din il-Qorti ma tistax taqbad u tiddilha s-sentenza tagħha, jekk mhux għax ikun hemm raġuni valida. Il-fatt biss li l-appellant ma jkunx jaqbel mal-konklużjonijiet tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati mhux biżżejjed biex din il-Qorti tiddel is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati.
10. Jekk mill-banda l-oħra din il-Qorti tara li, mill-provi li nġiebu jew mill-argumenti legali imresqin quddiemha, l-Qorti tal-Maġistrati tkun żbaljat fl-apprezzament tal-provi jew fl-interpretazzjoni tal-argumenti legali imresqin quddiemha, b'mod li allura din il-Qorti tqis ma jkunx sigur u sodisfaċenti li tistrieħ fuq dawk il-konklużjonijiet, allura din il-Qorti imbagħad għandha s-setgħa u d-dmir li tiddel dik is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati, jew dawk il-partijiet minnha li jirriżultaw li jkunu żbaljati jew li ma jirriflettux il-Liġi.³

---

² u dan sakemm ma jkunx hemm raġunijiet eċċezzjonali entro l-parametri ta' dak li jipprovdi l-artikolu 428(3)(5) tal-Kodiċi Kriminali li din il-Qorti tkun tista' tiddeċiedi hi l-meritu tal-kawża.

³ Ara wkoll, fost oħrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: *Ir-Repubblika ta' Malta vs Rida Salem Suleiman Shoaib*, 15 ta' Jannar 2009; *Ir-Repubblika ta' Malta vs Paul Hili*, 19 ta' Gunju 2008; *Ir-Repubblika ta' Malta vs Etienne Carter*, 14 ta' Dicembru 2004; *Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa*, 16 ta' Ottubru 2003; *Ir-Repubblika ta' Malta vs Godfrey Lopez* u *Ir-Repubblika ta' Malta vs Eleno sive*

11. Dawn il-provi pero jridu qabel xejn ikunu jirrispettaw ir-regoli tal-evidenza fi proċedimenti penali, ċjoe l-*Law of Evidence*.

12. L-artikolu 637 tal-Kodiċi Kriminali jgħid li għal dak li jirrigwarda xhieda ta' eta' minuri, xhieda tal-imputat kif ukoll ix-xhieda ta' persuni li huma klassifikati taħt l-artikolu 636 tal-Kodiċi Kriminali, fosthom persuni li jkollhom interess fil-kwistjoni li fuqha tkun meħtieġa x-xhieda tagħhom, jew fir-riżultat tal-kawża :-

id-deċiżjoni (dwar il-kredibbiltà tagħhom) titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jgħudika l-fatti, billi jittiehed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xhieda għandiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra tax-xhieda tiegħu, u jekk ix-xhieda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ.

13. Imbagħad l-artikolu 638 tal-Kodiċi Kriminali jagħmilha ċara li huwa fid-dover tal-Prosekuzzjoni li għib il-provi kollha u l-aħjar prova possibbli sabiex il-grad tal-prova tal-Prosekuzzjoni jintlaħaq b'suċċess. Jekk dawk il-provi jkunu jikkonsistu prinċipalment fil-verżjoni ta' xhud waħdieni, il-Qorti xorta waħda tista' tasal sal-grad ta' prova rikjest fi proċedimenti kriminali, jekk dak ix-xhud ikun ġie emnut; u dan peress li f'din l-eventwalita, din ix-xiehda ssir biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ippruvat minn żewġ xhieda jew aktar. Fil-fatt l-artikolu 638(2) tal-Kodiċi Kriminali jgħid li xhud wieħed waħdu, jekk emnut, huwa suffiċjenti sabiex fuq ix-xiehda tiegħu il-Qorti tkun tista' ssib ħtija. Dan il-prinċipju ġie kkonfermat f'diversi każijiet li dawn il-Qrati kellhom quddiemhom fil-passat.⁴ Jiġifieri huwa legalment korrett u permissibbli

---

Lino Bezzina, 24 ta' April 2003; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Lawrence Ascjak sive Axiak**, 23 ta' Jannar 2003, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Mustafa Ali Larbed**, 5 ta' Lulju 2002; **Ir-Repubblika ta' Malta vs Thomas sive Tommy Baldacchino**, 7 ta' Marzu 2000, **Ir-Repubblika ta' Malta vs Ivan Gatt**, 1 ta' Dicembru 1994; u **Ir-Repubblika ta' Malta vs George Azzopardi**, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: **Il-Pulizija vs Andrew George Stone**, 12 ta' Mejju 2004, **Il-Pulizija vs Anthony Bartolo**, 6 ta' Mejju 2004; **Il-Pulizija vs Maurice Saliba**, 30 ta' April 2004; **Il-Pulizija vs Saviour Cutajar**, 30 ta' Marzu 2004; **Il-Pulizija vs Seifeddine Mohamed Marshan et**, 21 ta' Ottubru 1996; **Il-Pulizija vs Raymond Psaila et**, 12 ta' Mejju 1994; **Il-Pulizija vs Simon Paris**, 15 ta' Lulju 1996; **Il-Pulizija vs Carmel sive Chalmer Pace**, 31 ta' Mejju 1991; **Il-Pulizija vs Anthony Zammit**, 31 ta' Mejju 1991.

⁴ Ara fost oħrajn l-appelli kriminali sede inferjuri fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Bonavia** ppreseduta mill-Imħallf Joseph Galea Debono u datata s-6 ta' Novembru 2002; **Il-Pulizija vs Antoine Cutajar** ippreseduta mill-Imħallf Patrick Vella u deċiża fis-16 ta' Marzu 2001; **Il-Pulizija vs Carmel Spiteri** ippreseduta mill-Imħallf David Scicluna u deċiża fid-9 ta' Novembru 2011; Ara wkoll **Ir-Repubblika ta' Malta vs Martin Dimech** deċiża mill-Qorti tal-Appell Sede Superjuri u ppreseduta mill-Imħallfin Joseph Filletti, David Scicluna u Joseph R. Micallef u datata 24 ta' Settembru 2004.

Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tasal li ssib ħtija f'persuna akkużata fuq ix-xieħda ta' xhud wieħed biss.

14. In oltre kif gie ritenut mil-Qorti fl-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Joseph Thorne***:⁵

mhux kull konflitt fil-provi għandu awtomatikament iwassal għall-liberazzjoni tal-persuna akkużata. Imma l-Qorti, f'kaz ta' konflitt fil-provi, trid tevalwa l-provi skond il-kriterji enuncjati fl-artikolu 637 tal-Kodici Kriminali w tasal għall-konkluzzjoni dwar lil min trid temmen u f' hix ser temmnu jew ma temmnux'.

15. F'dan il-kuntest, allura, l-akbar sfida li jkollhom il-Qrati fil-każijiet li jisimgħu hija li jiskopru l-verita storika; u dan peress li l-evidenza li tingħieb quddiemhom - kemm dik diretta, kif ukoll dik indiretta - mhux dejjem neċessarjament twassal għall-dik il-verita'. Xhud jista' jkun konsistenti kemm fil-veritajiet li jgħid, kif ukoll fil-gideb li jista' jkun qiegħed jgħid. U huwa għalhekk li jeżisti wkoll ir-reat ta' spergħur. Il-Qrati ma għandhomx is-setgħa li jaqraw l-imħuħ tan-nies. Il-Qrati jippruvaw jifhmu xi jkollhom f'moħħhom, f'qalbhom u fil-kuxjenza tagħhom in-nies li jidhru quddiemhom biss mill-kliem li jgħidu u mill-egħmil tagħhom. Il-Qrati jridu jistrieħu biss fuq il-provi li jkunu nģiebu quddiemhom – ċjoe l-evidenza diretta jew l-evidenza indiretta.

16. L-evidenza indiretta hi dik li prinċipalment tistrieħ fuq iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ. Għalkemm iċ-ċirkostanzi ma jitkellmux bħax-xhieda, u b'hekk ma jistgħux jigdbu, mill-banda l-oħra jistgħu jkunu qarrieqa. Dawn il-Qrati dejjem straħu fuq il-prinċipju li biex l-evidenza ċirkostanzjali tkun is-sies ta' sejbien ta' ħtija, din trid tkun univoka, jģifieri li tipponta biss u esklussivament lejn direzzjoni u konkluzjoni waħda u xejn ħliefha. Altrimenti, jekk iċ-ċirkostanzi jagħtu lok għal aktar minn konkluzjoni waħda, il-Qorti ma tkunx tista' tistrieħ fuqhom biss biex tkun tista' ssib ħtija. Jekk ikun hemm dubju dettat mir-raġuni, il-Qorti ma tkunx tista' ssib ħtija fl-imputat jew akkużat.

17. Mill-banda l-oħra biex persuna tiģi misjuba ħatja, il-Liģi kriminali **ma teħtieģx** li din tkun stabbilita b'ċertezza assoluta. Il-Liģi tal-proċedura Maltija hija imnisla

---

⁵ Deċiża fid-9 ta' Lulju 2003 mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri ippreseduta mill-Imħallef Joseph Galea Debono.

mis-sistema Inġliż fejn huwa meħtieġ li biex Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tkun tista' ssib ħtija f'akkużat, il-Prosekuzzjoni tkun trid inxaxxiha tipprova l-każ tagħha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni in bażi għall-provi imresqa minnha. Jekk id-Difiża tipprova l-punt tagħha fuq bażi ta' probabbilita, jew tislet argument, inkluż mill-provi tal-Prosekuzzjoni stess, u jirnexxiha ddaħħal dubju dettat mir-raġuni, allura l-Qorti ma tkunx tista' ssib ħtija fl-akkużat.

18. Il-Qorti tkun tista' tasal għal din il-konklużjoni biss wara li tkun għarblet il-provi ammissibbli kollha li jkunu tressqu quddiemha, jiġifieri kemm l-evidenza ordinarja kif ukoll dik esperta, kemm dik diretta u kif ukoll dik indiretta. Fl-aħħar mill-aħħar dik il-Qorti trid tkun żgura moralment, *sure* fis-sistema Legali Inġliż,⁶ li l-każ seħħ skont kif tkun qed tipprospetta l-Prosekuzzjoni *lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni*. Dan huwa l-ogħla livell ta' prova li l-Liġi teħtieġ biex tinstab ħtija; livell li huwa anqas miċ-ċertezza assoluta, iżda li huwa ogħla mill-bilanċ tal-probabbilitajiet.

19. Fil-każ Inġliż **Majid**,⁷ Lord Moses stqarr hekk :

Judges are advised by the Judicial Studies Board, as they have been for many years, to direct the jury that before they can return a verdict of guilty, they must be sure that the defendant is guilty.

20. Inoltre, fil-ktieb tagħhom ***The Modern Law on Evidence***, Adrian Keane u Paul McKeown⁸ jgħidu s-segwent i : -

In the wake of difficulties encountered with the formula of proof beyond reasonable doubt, Majid makes it clear that the direction on the criminal standard must adhere to the formula of proof by being "sure", in accordance with the longstanding advice given to judges by the Judicial Studies Board. That advice currently contained in the Crown Court Bench Book, is simply that the prosecution prove their case if the jury, having considered all the relevant evidence, are sure that the accused is guilty. Further explanation is described as 'unwise'. If the jury are not sure then, they must find the accused not guilty.

21. Meta jiġi biex ifisser dan il-grad ta' prova fi proċedimenti kriminali, l-Imħallef William Harding kien xi drabi jirreferi għal dal-kunċett bħala l-prinċipju **tas-sikurezza**. Hekk per eżempju fl-appell kriminali fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Joseph***

⁶ **R v Majid**, 2009, EWCA Crim 2563, CA at 2

⁷ *ibid.*

⁸ Oxford University Press, 2012, p. 106 – 108.

Peralta deċiża mill-Qorti Kriminali nhar il-25 t'April 1957 dik il-Qorti kienet qalet li f'dak il-każ, in bażi għall-provi miġjuba quddiemha hija setgħet tasal **b'sikurezza** għall-konkluzjoni fir-rigward tal-istat tal-imputat, liema stat fattwali kellu jiġi pruvat in bażi għal suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. B'hekk dik il-Qorti ġja fl-1957 kienet irrikonoxxiet l-ekwivalenza bejn l-istat mentali ta' sikurezza mas-suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni, kif ukoll illum rifless fil-ġurisprudenza l-aktar reċenti fl-Ingilterra u Wales.

22. U huwa biss meta jkun hemm **id-dubju veru, bażat fuq ir-raġuni, fuq is-sens komun u fuq il-buon sens, ċjoe d-dubju li jibqa' jippersisti wara li jsir stħarriġ dettaljat u b'attenzjoni, b'diliġenza u b'mod imparzjali tal-provi u l-argumenti kollha li jkunu ġew imresqin mill-Prosekuzzjoni u mid-Difiża** li mbagħad, jekk jibqa' jippersisti dan id-dubju, jkun jista' jingħad li dak il-livell ta' sikurezza, ossija suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni ma jkunx intlaħaq; u li allura bħala konsegwenza, il-Qorti ma tkunx tista' tiddikkjara lill-ħati tal-akkużi miġjuba kontrih.

23. Meta l-partijiet fi proċeduri penali, jagħzlu li jresqu prova, huma jridu jissodisfaw il-*best evidence rule*, ċjoe jridu jresqu l-aħjar prova li tkun tista' tiġi preżentata fil-każ konkret. Fis-sentenza fl-ismijiet ***Ir-Repubblika ta' Malta vs George Spiteri*** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali, ġie ritenut is-segwenzi:

Huwa principju fundamentali fil-process kriminali li l-ligi tesigi li kull min jrid jipprova xi haga, għandu jressaq l-aħjar prova, u dan jista' biss jaqa' fuq prova sekondarja kemm il-darba din l-ewwel jew l-aħjar prova mhiex disponibbli. Hu veru wkoll, izda, li min għandu jiggudika jista', skond il-ligi, u minkejja dan il-principju fundamentali appena msemmi, joqghod fuq ix-xhieda anke ta' persuna wahda jekk b'dak li tghid din il-persuna, jikkonvinci lill-gudikant sal-grad tal-konvinciment morali mill-htija tal-persuna akkuzata.

L-prova indizzjarja trid tkun wahda assolutament univoka, li tippona biss minghajr dubju dettat mir-raguni lejn fatt jew konkluzzjoni wahda. Ovvjament jekk fatt jew cirkostanzi jistghu ragjonevolment jingħataw aktar minn tifsira jew interpretazzjoni wahda, tkun li tkun, allura dik ma tkunx prova ndizzjarja tajba, skond il-ligi, sabiex in bazi tagħha tista' tinstab htija. Kif tghid u titlob il-ligi, biex prova ndizzjarja tiġi ammessa bhala prova valida fis-sens li wiehed jista' ragjonevolment jasal għall-konkluzzjoni tiegħu ta' htija in bazi tagħha bla ebda dubju dettat mir-raguni, irid ikun moralment konvint minn dan ir-rekwizit ta' l-univocita' tagħha, cioe' li dik il-prova tfisser biss u xejn aktar li l-akkuzat huwa hati ta' dak addebitat lilu w, allura, kull dubju ragjonevoli fir-rigward għandu jmur favur l-akkuzat skond il-ligi.

Wiehed ghandu jkun ferm attent fl-apprezzament u nterpretazzjoni tal-prova ndizzjarja ghaliex ghalkemm din hi prova ferm importanti, u kultant anke aktar mill-prova diretta, pero', din hi prova li facilment tista' tqarraq lil dak li jkun qed jghamel l-interpretazzjoni w apprezzament taghha.⁹

24. In oltre u aktar recèntement fis-sentenza ***Il-Pulizija vs Cyrus Engerer***, il-Qorti tal-Appell Kriminali rriteniet illi :

Biex wiehed jstabilixxi jekk l-provi cirkostanzjali huma univoci wiehed irid jara l-assjem ta' dawn ic-cirkostanzi migjuba bhala prova u li dan il-konvinciment morali huwa wiehed ibbazat sal-grad rikjest tal-prosekuzzjoni tac-certezza morali (u mhux dik assoluta) jew il-prova lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raguni. In oltre il-konkluzjoni biex tkun univoka mhux necessarjament trid tkun l-uniku xenarju li jista jintlahaq izda trid tkun l-unika wahda li tista twassal ghal htija b'mod ragonevoli kontra dak li jkun. Fi kliem iehor jekk jinholoq dubbju dwar l-univocita tal-provi cirkostanzjali liema xenarju alternattiv ma jkunx wiehed ragonevoli, dan ma jstax iwassal sabiex il-Qorti tillibera a bazi tan-nuqqas ta' univocita.¹⁰

25. Illi l-Liġi tafda l-eżerċizzju tal-analiżi tal-provi f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati. Dan peress li l-Qorti tal-Maġistrati tkun fl-aħjar qagħda tqis il-provi kollha għax, normalment, tkun għexet personalment il-proċess quddiemha. Hija tkun setgħet tara u tisma' lix-xieħda jixhdu quddiemha - ħaġa li din il-Qorti ma kellhiex l-opportunita li tagħmel. U għalhekk huwa għaqli li l-Liġi tħalli prinċipalment dan l-eżerċizzju ta' analiżi u apprezzament tax-xieħda tax-xieħda f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati; liema eżerċizzju huwa importanzi ħafna u li din il-Qorti ttiħ il-piż li jixraqlu, in kwantu ma jstax jiġi disturbat kif ġieb u laħaq.

26. Anke fejn il-Qorti tal-Maġistrati, għal xi raġuni jew oħra, ma tkunx semgħet ix-xieħda kollha hi stess, xorta waħda l-Liġi tafda l-eżerċizzju tal-analiżi u deċiżjoni dwar il-fatti f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati. Il-Qorti tal-appell xorta tibqa' Qorti tattieni grad, biex, fil-każijiet appellati tara jekk u safejn il-Qorti tal-Maġistrati setgħetx legalment u ragonevolment tasal għall-konkluzjonijiet milħuqa minnha in bażi għall-dawk il-provi u l-argumenti legali migjuba quddiemha. Biss, kif intqal, din il-Qorti ma taqbadx u tibdel id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Maġistrati kif ġieb u laħaq, u dan għar-raġuni migjuba fil-kawża ***Il-Pulizija vs Lorenzo***

---

⁹ Deċiża nhar il-5 ta' Lulju 2002 mill-Imħallfin Noel Arrigo, Joseph A. Filletti u Patrick Vella.

¹⁰Deċiża nhar it-8 ta' Mejju 2014 mill-Imħallef Michael Mallia.

Baldacchino deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appell deċiża nhar it-30 ta' Marzu 1963 mill-Imħallef William Harding fejn intqal is-segwent i : -

Ma hemmx bżonn jinghad li l-komportament tax-xhud (*demeanour*) hu fattur importanti ta' kredibilita (ara Powell, *On Evidence*, p. 505), u kien, għalhekk, li inghad mill-Qrati Ingliżi segwiti anki mill-Qrati taghna, illi "great weight should be attached to the finding of fact at which the judge of first instance has arrived" (idem, p. 700), appuntu għaliex "he has had an opportunity of testing their credit by their demeanour under examination".

Ikkunsidrat

27. Illi nhar il-25 ta' Mejju 2013 għall-ħabta tad-9am il-Pulizija ġew infurmati illi kien għaddej argument bejn żewġ familjari fl-indirizz 13, Triq Sant' Agata, ż-Żejtun. Kif waslu fuq il-post fethitilhom mara li kellha d-dmija ma jdejha. Meta tkellmu magħha u ma żewġha, infurmawhom li kellhom argument ma ta' Zahra minħabba xi appoġġi. Il-parte ċivile riedet teżegwixxi xi xogħlijiet billi telgħet fuq il-bejt mingħajr il-kunsens tal-appellant, sfidatu u daħħlet tkaħħal xi toqba li minnha kien qed inixxi xi ilma. Allegat li l-appellant beda jgħidilhom sabiex joħroġu minn fejn kieku u beda jwadbilhom xi ġebel.

28. Din il-mara ngħatat struzzjonijiet sabiex iġġib ċertifikat mediku għall-ġrieħi sofferti minnha. Meta l-appellant ġie mitkellem hu ikkonferma illi kellhom kwistjoni fuq l-appoġġi fejn ikkonferma li tefalha l-ġebel għax sfidatu u li kien lest jagħmillha l-istess jekk terġa tipprova, allavolja sussegwentement meta irrilaxxa l-istqarrija tiegħu qal li dawn ma kienux immirati lejn il-parte ċivile jew biex jolqtuha iżda sempliċiment biex hu juriha safejn tasal il-parti tiegħu.

Ikkunsidrat

29. Illi in suċċint l-appellant qiegħed jisħaq illi l-Qorti tal-Maġistrati (Malta) ma setgħetx issibu ħati tal-ewwel imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u li nstab ħati tagħha peress illi l-prova dwar l-incident kif deskritt mill-parte ċivile ma tressqitx lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raġuni. Jgħid ukoll illi hemm diskrepanzi bejn ix-xhieda tal-Prosekuzzjoni stess dwar id-daqs u l-għamla tal-ġebbla li allegatament intefgħet fid-direzzjoni tal-parte civile mill-appellant. L-appellant saħaq u li l-parte ċivile qabżet minn fuq tavlun u ġiet fuq idejha u kien minħabba

f'hekk li fekket subgħajha. L-appellant jiċċhad dak li allegat il-parte civile u l-familjari tagħha li xehdu in sostenn tal-verżjoni tagħha. Sussidjarjament qal li fil-każ li dil-Qorti tikkonferma l-ħtija tiegħu, huwa talab li l-piena kellha tkun waħda ekwa u ġusta fiċ-ċirkostanzi tal-każ u dawk personali għall-appellant.

30. Illi minn qari bir-reqqa tal-atti proċesswali u b'mod partikolari l-kunsiderazzjonijiet magħmula mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) fis-sentenza tagħha u li wassluha għall-konklużjonijiet milfuqa minnha, huwa evidenti li dik il-Qorti bbażat ruħha prinċipalment fuq il-kredibbiltà tax-xhieda prodotti. Huwa wkoll ċar li l-Qorti analizzat il-komportament tagħhom fuq il-pedana tax-xhieda u kkonkludiet li l-verżjoni tal-parte civile kienet l-aktar waħda li għandha mis-sewwa u ssemmi diversi raġunijiet in sostenn ta' dawn il-konklużjonijiet.
31. Din il-Qorti ma kellhiex l-opportunità bħalma kellha dik il-Qorti illi tara lix-xhieda u tisma' x-xiehda prodotta u b'hekk m'hemmx dubbju illi dik il-Qorti f'qagħda ferm aħjar minn din il-Qorti biex tistħarreġ dik ix-xiehda. U għalhekk, kif intqal aktar il-fuq, li l-Liġi tafda qabel xejn u prinċipalment l-eżerċizzju tal-analiżi u evalwazzjoni tal-provi prodotti lil dik il-Qorti; kif ukoll li din il-Qorti ma tibdilx l-analiżi u evalwazzjoni ta' dawk il-provi kif ġieb u laħaq.
32. Wara li din il-Qorti analizzat l-atti tikkonkludi li ma hemmx l-estremi meħtieġa sabiex tvarja l-konklużjonijiet milfuqa minn dik il-Qorti. Jirriżulta li fl-istqarrija tiegħu l-appellant stess ma ċaħadx illi hu tefa' ġebbla għalkemm iżid li dan m'għamlux biex jolqot lill-parte civile iżda sabiex jindikalha sa fejn tasal il-parti tiegħu. Biss dik il-Qorti, bir-raġun, ikkonkludiet li dan mhux verosimili meta jitqies li l-appellant ma riedx li dawn ix-xogħolijiet jitkomplew u b'hekk ma kellux għalfejn jissenjala safejn jasal il-ħajt tiegħu. Huwa aktar verosimili li b'dak il-ġest huwa ried li jwaqqaf lil Spiteri milli tkompli tkañhal it-toqba.
33. Di piu' l-verżjoni tal-parte civile hija korroborata bix-xiehda tax-xhieda prodotti mill-Prosekuzzjoni. A differenza ta' dak allegat mill-appellant ma jidhirx li hemm wisq diskrepanzi bejniethom dwar kif señħ il-każ. Huma jaqblu li l-appellant effettivament waddab il-ġebbla fid-direzzjoni tal-parte civile; li kien ukoll bil-ħsieb li jwaddab ġebbla oħra li kieku ma ġiex imfixkel milli jagħmel hekk minn ħu l-vittma f'dan il-każ.

34. Veru li hemm nuqqas ta' qbil dwar id-daqs tal-ġebbla mwadba bejn dak li stqarr l-appellant u dak imsemmi mill-parte civile. Iżda kien x'kien id-daqs tal-ġebbla, jibqa' pruvat lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni li din il-ġebbla ġiet mitfuha mill-appellant, u li din laqtet lill-appellanta f'subgħajha b'mod li ġiet kaġunata fuqha offiża ta' natura gravi.
35. Huwa minnu li skond it-tabib Mario Scerri il-ġrieħi sofferti mill-parte civile kienu kompatibbli ma *blunt trauma* li setgħet saret kemm minn waqa' kif ukoll setgħet ġiet ikkaġunata mill-mod kif deskritt mill-parte civile. Dr. Scerri kien invista lill-appellanta żmien wara l-incident. Peress li dak li kkonstata Dr. Scerri kienet *blunt trauma*, il-verżjoni tal-appellant ma teskludix lil dik tal-parte civile u x-xhieda l-oħra tal-Prosekuzzjoni peress li t-tnejn setgħu jipproduċu *blunt trauma*! Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) għalhekk kellha ddu fuq il-verżjonijiet tax-xhieda okulari sabiex tkun tista' tiddetermina lil min temmen u safejn temnu relattivament għall-kawża prossima tal-ġrieħi sofferti mill-parte civile.
36. Ix-xhieda prodotti mill-appellant kienu fis-sens li semgħu stqarrijiet, aktar reċenti magħmula mill-parte civile li hija kienet tistordi mill-għoli. Kjament din il-verżjoni kellha t-tir li tqajjem dubbju dwar il-kredibbiltà tal-verżjoni tal-parte civile dwar kif seħħ l-incident u l-offiża li sofriet f'subgħajha. L-appellant jisħaq li l-parte civile qabżet minn fuq il-fallakka għal isfel u b'hekk kienet sofriet il-ħsara f'subgħajha. Biss din ix-xieħda in Difesa tirreferi għal dati ferm wara l-incident mertu ta' dawn il-proċeduri u b'hekk ma jqajjmu l-ebda dubbju raġonevoli f'moħħ il-ġudikant dwar il-verosimiljanza tal-verżjoni tal-parte civile.

Ikkunsidrat

37. L-appellant jikkontendi li f'dan il-każ ma ġiex pruvat li l-offiża kienet waħda gravi skont il-Liġi. Jibda' biex jingħad li l-parte civile saħqet li l-ferita li ssubiet f'subgħajha baqgħet twegġa' u konsegwentement kellha bżonn operazzjoni. Dr. Alexandra Baldacchino xehdet a folio 49 fejn wara li ġiet murija ċ-ċertifikat a folio 11, hija kkonfermat l-istess. Dan iċ-ċertifikat kien jgħid li l-parte civile sofriet minn *crush injury* tas-seba' l-werrej lemini u li minn x-ray irriżulta li kien

hemm *displaced fracture of the proximal phalanx* u li ġiet riferita l-isptar Mater Dei għal aktar osservazzjoni. Dr. Mario Scerri li xehed a fol 87 stqarr li hu kien eżamina lil parte civile fuq ordni tal-Qorti nhar il-15 t'Ottubru 2015, fejn wara li analizza l-kontenut tal-file u l-x-rays tagħha u wara li ħadilha ritratt ieħor sentejn u nofs wara l-każ irriżulta li subgħajha kien għadu '*deviated*'. Dan kien kompatibbli ma *blunt trauma* u kkonferma li dan id-difett jidher minn *talking distance*. In definittiva jikkonkludi li dan kien riżultat ta' frattura li riżultat tagħha l-parte civile sofriet **debilita permanenti** fit-tieni subgħa tal-id il-leminija. Mir-relazzjoni ta' Dr. Scerri jirriżulta wkoll li din il-konklużjoni tiegħu ibbażaha wkoll fuq il-fatt mhux biss li dan is-subgħa baqgħa jidher mgħawweġ u mhux dritt bħas-swaba l-oħra from within talking distance, iżda li anke l-funzjoni tiegħu ġiet affettwata in kwantu l-parte civile ma setgħetx tagħmel saħħa fuq dan is-subgħa kif kienet tagħmel qabel bħal eżempju żżomm kikkra mill-widna jew li tikteb bih għal żmien twil. Dan juri li kien hemm ukoll effett mhux biss fid-dehra permanenti tas-subgħa iżda anke debbulizza permanenti fil-funzjoni ta' dan it-tieni subgħa tal-id il-leminija tal-parte civile. Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) setgħet għalhekk tikkonkludi li l-offiża subita mill-parte civile konsegwenza ta' dan l-incident kienet offiża ta' natura gravi skont kif imsemmi fid-deċide tas-sentenza appellata.

38. Konsegwentement din il-Qorti hija tal-fehma illi l-Qorti tal-Maġistrati (Malta) setgħet legalment u raġonevolment tasal sabiex issib ħtija fil-konfront tal-appellant tal-ewwel imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu liema konklużjoni ser tiġi kkonfermata mill-ġdid minn din il-Qorti.

Ikkunsidrat

39. Illi l-appellant jilmenta dwar il-piena imposta fuqu in kwantu jišhaq li din għandha tkun waħda ġusta fiċ-ċirkostanzi tal-każ. Anke hawn, din il-Qorti ma tbiddilx il-piena erogata mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) kif ġieb u laħaq. Din il-Qorti trid tistħarreg jekk il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) setgħetx legalment u raġonevolment tasal għas-sentenza tagħha billi tanalizza jekk il-piena inflitta minn dik il-Qorti kienetx taqa' fil-parametri legali, jekk kienetx żbaljata fil-

prinċipju, jew jekk kienetx manifestament eċċessiva.¹¹ Kif ġie mistqarr mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Superjuri) fil-kawża fl-ismijiet *The Republic of Malta vs. Kandemir Meryem Nilgum and Kucuk Melek* deċiża nhar il-25 t'Awissu 2005 :

It is clear that the first Court took into account all the mitigating as well as the aggravating circumstances of the case, and therefore the punishment awarded is neither wrong in principle nor manifestly excessive, even when taking into account the second and third grounds of appeal of appellant Melek. As is stated in Blackstone's Criminal Practice 2004 (supra):

“The phrase ‘wrong in principle or manifestly excessive’ has traditionally been accepted as encapsulating the Court of Appeal’s general approach. It conveys the idea that the Court of Appeal will not interfere merely because the Crown Court sentence is above that which their lordships as individuals would have imposed. The appellant must be able to show that the way he was dealt with was outside the broad range of penalties or other dispositions appropriate to the case. Thus in Nuttall (1908) 1 Cr App R 180, Channell J said, ‘This court will...be reluctant to interfere with sentences which do not seem to it to be wrong in principle, though they may appear heavy to individual judges’ (emphasis added). Similarly, in Gumbs (1926) 19 Cr App R 74, Lord Hewart CJ stated: ‘...that this court never interferes with the discretion of the court below merely on the ground that this court might have passed a somewhat different sentence; for this court to revise a sentence there must be some error in principle.’ Both Channell J in Nuttall and Lord Hewart CJ in Gumbs use the phrase ‘wrong in principle’. In more recent cases too numerous to mention, the Court of Appeal has used (either additionally or alternatively to ‘wrong in principle’) words to the effect that the sentence was ‘excessive’ or ‘manifestly excessive’. This does not, however, cast any doubt on Channell J’s dictum that a sentence will not be reduced merely because it was on

---

¹¹ Dan irid jiġi mistharreġ ukoll fid-dawl tal-fatt li l-ġustifikazzjoni tal-piena fl-eżerċizzju tad-Dritt Penali modern hija pernjata fuq tliet prinċipji kardinali u tiffoka fuq tliet effetti prinċipali, jiġifieri l-effett :

- (a) **Retributtiv**;
- (b) **Preventiv**; u
- (c) **Riedukattiv jew rijabilitattiv tal-piena.**

L-**aspett retributtiv** tal-piena huwa, skont il-ġurista Francesco Carnelutti, dak li jservi biex jirristabilixxi is-sitwazzjoni morali soċjali għal kif kienet qabel ma seħħet il-ħsara lis-soċjeta bil-kommissjoni tar-reat. U s-soċjeta teżiġi li l-ħati jagħmel tajjeb għall-azzjoni vjolattiva tad-dritt penali kommissa minnu u li tkun kisret il-paċi u trankwillita' tagħha.

L-**aspett preventiv** tal-piena huwa dak li jrid jassigura li l-piena tkun strument li bih, grazzi għal biża li s-sanzjoni li tkun tista' tingħata tohloq f'moħħ is-soċjeta, b'mod li dak li jkun jerġa jaħsibha darbtejn qabel ma jikkommetti reat. Fi kliem ieħor, minħabba l-biża li teħel il-piena, persuna tiġi mġegħela tixtarr sew il-konsegwenzi t'egħmilha **gabel** ma twettaq l-att kriminuż.

Finalment hemm l-**aspett riedukattiv u rijabilitattiv** tal-piena, li tikkonċentra mhux daqstant fuq l-aspett tal-ħtija speċifika tal-ħati u li għaliha tkun immirata l-azzjoni repressiva tal-piena, daqskemm fuq l-aspett ta' trattament terapewtiku individwali, immirat lejn ir-rijabilitazzjoni tal-ħati. Dan l-aspett rijabilitattiv huwa kruċjali għas-soċjeta in kwantu jgħin lill-ħati jgħaddi minn proċess ta' riforma tiegħu innifsu biex jgħinu jinqata' mir-raġunijiet u l-kundizzjonijiet li jkunu wasluh biex jiddelinkwi, billi jagħraf iqum fuq saqajh, jibni ħajtu mill-ġdid u ma jibqax aktar ta' theddida għas-soċjeta bħal meta kien fil-mument meta jkun iddelinkwa.

the severe side – an appeal will succeed only if the sentence was excessive in the sense of being outside the appropriate range for the offence and offender in question, as opposed to being merely more than the Court of Appeal itself would have passed.”²

This is also the position that has been consistently taken by this Court, both in its superior as well as in its inferior jurisdiction.

40. F’dan il-każ, il-piena inflitta kienet taqa’ fil-parametri tal-piena stabili fiż-żmien tar-reat għal dan ir-reat.

41. Inoltre, kienet ukoll issegwi l-prinċipju li joħroġ minn diversi sentenzi fosthom ***II-Pulizija vs. Stephen Mamo*** deċiża minn din il-Qorti presjeduta mill-Imħallef Vincent de Gaetano nhar it-23 ta’ Lulju 2010

Issa, kif din il-Qorti kellha okkazjoni li tispjega proprju fis-sentenza *II-Pulizija v. Joseph Azzopardi* (li għaliha rrefera l-Avukat Generali fir-rikors ta’ l-appell tiegħu, vide supra):

“...bhala regola, meta si tratta ta’ vjolenza fuq il- persuna il-piena ghandha tkun dik ta’ prigrunerija b’effett immedjat. Il-Qrati ta’ Gustizzja Kriminali ghandhom ikunu minn ta’ quddiem biex b’mod deciziv jirripristinaw l-ordni pubbliku meta dan jigi sventrat mill-arroganza jew il-prepotenza li timmanifesta ruhha f’xi forma ta’ vjolenza fizika. Mill-banda l-oħra, meta l- ligi tagħti latitudini wiesgħa fil-piena, il-Qorti ghandha wkoll tibbilancja l-esigenzi tas-socjeta` mac- cirkostanzi partikolari tal-każ.”

42. B’hekk ma jistax jingħad li din is-sentenza kienet żbaljata fil-prinċipju jew li ma kienetx korretta fin-natura, kwalita u kwantita tagħha.

43. Fiċ-ċirkostanzi tal-każ, l-anqas ma jista’ jingħad li din kienet b’xi mod manifestament eċċessiva.

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet imsemmija aktar il-fuq din il-Qorti tiċhad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata.

Aaron M. Bugeja

Imħallef